

ŠKOLSKA KNJIŽNICA

INFORMACIJSKA PISMENOST I POTICANJE ČITANJA

Suvremena je školska knjižnica informacijsko, medijsko i komunikacijsko središte kvalitetne škole koja radi po Hrvatskom nacionalnom obrazovnom standardu. Ona je, kao izvor informacija i znanja, prije svega namijenjena učenicima i učiteljima za potrebe redovne nastave, ali je i potpora svim nastavnim i izvanastavnim aktivnostima škole, mjesto okupljanja i provođenja slobodnog vremena. Nositelj djelatnosti školske knjižnice je školski knjižničar od kojeg se očekuje profesionalni pristup u komunikaciji i radu, sposobnost razumijevanja korisničkih potreba te posjedovanje informacijskih vještina i znanja o svrsishodnoj i kvalitetnoj uporabi informacija.

Školske knjižnice, time što pružaju temelje za učenje i samostalno istraživanje, uvažavaju učenika onakvog kakav on jeste i utječu na njega kakav će biti i kako će djelovati na svoje socijalno okruženje u daljnjem životu glede cjeloživotnog učenja i svoga odnosa prema znanju.

Zadaća suvremene školske knjižnice prema HNOS-u je potpora obrazovnim ciljevima i zadacima zacrtanim nastavnim planom i programom škole. Na prvom mjestu treba osigurati pristup izvorima znanja koji će učenike potaknuti na različite ideje u procesu iskustvenog učenja i omogućiti im stjecanje stvaralačkog iskustva pri uporabi i kreiranju informacija. Ovo su i preduvjeti za uspješna postignuća u učenju i razumijevanju, poticanju mašte i uživanju u čitanju, promicanju načela da su sloboda mišljenja i slobodan pristup informacijama polazišta za uspješno i odgovorno sudjelovanje u građanskom demokratskom društvu. Radi postizanja zacrtanih ciljeva nužna je suradnja s učenicima, nastavnicima, administrativnim osobljem i roditeljima.

Djelatnost knjižničara u školskoj knjižnici obuhvaća neposrednu odgojnu-obrazovnu djelatnost, stručnu-knjižničnu te kulturnu i javnu djelatnost.

U današnjem je društvu informacijska pismenost jedna od važnih sastavnica čovjekove pismenosti uopće. Ona uključuje razumijevanje i uporabu informacija, ne samo iz klasičnih izvora znanja, već i onih posredovanih suvremenom tehnologijom. Upravo u edukaciji ovog oblika pismenosti školska knjižnica treba imati važnu ulogu jer poučava učenike samostalnom projektno - istraživačkom radu, potiče ih na stvaralačko i kritičko mišljenje pri pronalaženju, selektiranju, vrjednovanju i primjeni informacija.

Školska knjižnica je mjesto gdje se učenik uvodi u svijet knjige i čitanja. Čitanjem on otkriva raznoliki svijet literature. Pri tome tehnike čitanja i razumijevanje pročitane postaju bitan preduvjet uspješnosti procesa cjelokupnog školskog učenja. Zadaća je školskog knjižničara stvoriti od učenika pravog čitatelja koji će s oduševljenjem i radošću osjetiti književno djelo.

Samostalnost u uporabi različitih izvora informacija i znanja jest snalaženje u svim knjižnicama, služenje njihovom građom, poznavanje klasifikacijskih načela, uporaba raznovrsnih kataloga, bibliografija, referentne zbirke i drugih izvora bez kojih nema suvremenog i svrsishodnog cjeloživotnog učenja te napredovanja u struci, a ni kvalitetnog provođenja slobodnog vremena.

Timskim radom školskog knjižničara i učitelja omogućuje se međupredmetno povezivanje sličnih ili zajedničkih nastavnih sadržaja, iz područja informacijske i čitalačke pismenosti, kako pri planiranju tako i u ostvarenju, čime se znatno smanjuje opterećenost učenika. Program rada školske knjižnice može biti namijenjen učenicima, učiteljima, roditeljima ili svim korisnicima zajedno, a razlikuje se u zadacima i ciljevima. Aktivnosti školske knjižnice u korelacijskom pristupu prema drugim predmetima odnose se na sljedeće:

- sudjelovanje u zajedničkom planiranju tema
- realizaciju nastavnog sata sa zadanom temom
- izradu referata ili uradaka na zadanu temu
- provođenje projekata
- uvodne satove iz pojedinih predmeta, tema ili cjelina
- organiziranje predavanja i radionica za učenike, učitelje ili roditelje...
- satovi sinteze iz pojedinih cjelina i prezentacija projekata

Aktivnosti pri realizaciji programa mogu se provoditi u različitim oblicima:

- radionica za interesnu skupinu učenika
- radionica za učenike pojedinih razrednih odjela
- radionica za učenike s posebnim potrebama
- nastavni dan u školskoj knjižnici
- književni susret - predstavljanje knjiga
- izrada biltena, preporučnih popisa literature, bibliografija i drugih izvora
- izložbe (knjiga, slika, fotografija, promotivnih materijala, AV građe, učeničkih radova...)
- organiziranje susreta s osobama koje izlažu određenu temu

- organiziranje čitateljskih klubova
- pokretanje projekata koji timski okupljaju učenike i učitelje
- obilježavanja obljetnica pisaca, bivših poznatih učenika škole...

Nezaobilazna je uloga školske knjižnice u promicanju prava djeteta koja proizlaze iz temeljnog prava svakog čovjeka da se optimalno razvije na osnovu svojih sposobnosti i intelektualno-emocionalnih potencijala. Takav učenik moći će doseći optimalni i željeni stupanj obrazovanja, doprinijeti svojoj socijalnoj sredini, aktivno se uključiti u cijelo društvo, znati se oduprijeti životnim nedaćama te biti sposoban prihvatiti raznovrsnost kultura i stilove življenja i sa znatiželjom uvijek usvajati nova znanja potrebna za prilagođivanje svim životnim situacijama.

Osnovna je zadaća suvremene škole zajedno sa školskom knjižnicom poticati potrebu za pisanim izvorima i ostalim vrstama knjižnične građe, razvijati čitalačke vještine i navike te osnove informacijske pismenosti i informacijske vještine koje su preduvjet za učinkovito pretraživanje informacija. Isticanjem osnovne zadaće školske knjižnice učenik postaje aktivan sudionik nove hrvatske škole. Navedeni čimbenici omogućit će učenicima da postanu svjesni svojih informacijskih i čitalačkih potreba koje će im pomoći u aktivnom uključivanju u društvo znanja.

Opći ciljevi programa:

- učenici se privikavaju na knjižnični prostor i ozračje knjižnične okoline
- zauzimaju pozitivan stav prema knjizi, knjižnici i njezinoj sveukupnoj građi
- razvijaju različite sposobnosti (komunikacijske, informacijske, istraživačke...)
- uporabom izvora znanja i informacija u školskoj knjižnici učenici spoznaju probleme i uče se učinkovitim strategijama za njihovo rješavanje
- posebna se pozornost posvećuje odgoju aktivnog čitatelja, motivaciji za izvanškolsko čitanje i estetskom doživljavanju te slobodnom pristupu informacijama

Posebni ciljevi programa:

- učenici upoznaju sve izvore informacija te nauče koristiti usluge školske i drugih knjižnica
- učenike se upućuje na knjige kao stalni izvor raznovrsnih znanja (informativnih, umjetničkih, tehničkih, zabavnih), prikazanih vizualnim, auditivnim i audiovizualnim sredstvima (tekst, slika, crtež, mapa, tonski i videozapis)
- učenici upoznaju primarne i sekundarne izvore informacija za potrebe cjeloživotnog učenja
- učenici usvajaju pojmove citat, citiranje, referenca, bilješka i sažetak za potrebe problemsko-istraživačkog i projektnog rada
- učenici prepoznaju bibliografske podatke o knjižnoj građi

